

Abstrakt

Informovaný souhlas pacienta je v současné době jedním z nejvíce se rozvíjejících institutů medicínského práva. Jeho vůdčí zásadou je pacientova autonomie a zvláště svoboda jeho rozhodování o sobě samém. Cílem této diplomové práce je ukázat informovaný souhlas pacienta ve světle nového zákona o zdravotních službách, shrnout a zpřístupnit základní fakta týkající se informovaného souhlasu, upozornit na některé nové instituty, které zákon o zdravotních službách přinesl a v neposlední řadě též připojit pár úvah o vybraných aspektech možné trestní odpovědnosti zdravotnických pracovníků a poskytovatelů zdravotních služeb v souvislosti s informovaným souhlasem.

Diplomová práce se skládá ze šesti kapitol, jež se dále dělí do podkapitol. Jednotlivé kapitoly se zabývají informovaným souhlasem pacienta, jeho základními prvky, souvisejícími instituty a vybranými aspekty možné trestní odpovědnosti v souvislosti s informovaným souhlasem.

Po úvodních slovech následuje první kapitola, která se zabývá vztahem lékaře a pacienta, jeho vývojem a proměnou paternalistického vztahu ve vztah partnerský.

Kapitola druhá obsahuje shrnutí vnitrostátních a mezinárodních právních pramenů, které upravují informovaný souhlas.

Třetí kapitola představuje největší část diplomové práce a zabývá se jednotlivými prvky informovaného souhlasu, a sice poučením a souhlasem. Podkapitola zaměřená na poučení pacienta popisuje, jaké informace mají být pacientovi v souvislosti s navrženou zdravotní službou sděleny, zdůrazňuje, že komunikace mezi pacientem a zdravotnickým pracovníkem má probíhat formou dialogu a dále se zabývá možností zdravotnického pracovníka zadržet pacientovi nepříznivé informace o jeho zdravotním stavu, tedy terapeutickým privilegiem. Podkapitola zabývající se souhlasem pacienta s poskytnutím zdravotní služby, popisuje, jaké náležitosti musí souhlas splňovat, aby byl platný, možnost jeho následného odvolání, či neposkytnutí a zástupným souhlasem, jako novým institutem, který přinesl zákon o zdravotních službách.

Kapitola čtvrtá je zaměřena na informovaný souhlas pacientů nezletilých a zbavených způsobilosti k právním úkonům. Popisuje současný stav, kdy za tyto

pacienty poskytuje souhlas jejich zákonný zástupce a rovněž se zaobírá plánovanou novelou, která má navrátit původní stav, týkající se informovaného souhlasu nezletilých.

Pátá kapitola se zabývá dříve vyslovenými přání pacienta. Zaměřuje se na podmínky, za jakých lze dříve vyslovené přání učinit a na náležitosti, které musí splňovat, aby bylo učiněno platně, a dále uvádí, za jakých okolností nelze dříve vyslovená přání pacienta respektovat.

Kapitola šestá se zaobírá vybranými aspekty možné trestní odpovědnosti v souvislosti s informovaným souhlasem. Jednotlivé podkapitoly se zabývají eventuální trestní odpovědnosti zdravotnických pracovníků, pokud bude zdravotní služba poskytnuta na základě neplatného informovaného souhlasu nebo bez něj, dále trestní odpovědností poskytovatelů zdravotních služeb jako osob právnických v souvislosti s informovaným souhlasem a odpovědností zdravotnických pracovníků v případě nerespektování dříve vysloveného přání pacienta.

Závěrečná kapitola shrnuje některé dosažené poznatky a především vyzdvihuje největší přínosy zákona o zdravotních službách, týkající se informovaného souhlasu a rovněž obsahuje návrhy jak některé nedostatky současné úpravy napravit.